

Kontanthjælpsloftet øger børnefattigdommen

Rekordmange børn er under fattigdomsgrænsen

De nyeste tal viser, at der i 2016 var 48.300 etårs-fattige børn. Det er en stigning på 10.500 fattige børn på bare ét år, som er en rekordstor stigning. En stor del af forklaringen på den store stigning er kontanthjælpsloftet. Over 10.000 etårs-fattige børn bor i en familie, der er ramt af kontanthjælpsloftet. Udsigten er, at børnefattigdommen som følge af kontanthjælpsloftet, vil stige yderligere de kommende år.

af Analysechef **Jonas Schytz Juul**

14. januar 2018

Analysens hovedkonklusioner

- Kontanthjælpsloftet blev indført i 2016 og reducerer indkomsten for en række kontanthjælpsmodtagere. Selvom loftet kun var gældende i tre måneder i 2016 var det med til at sende antallet af etårs-fattige børn op på et rekordhøjt niveau, så der nu er 48.300 børn under fattigdomsgrænsen.
- Havde kontanthjælpsloftet været gældende i hele 2016, var antallet af etårs-fattige børn steget endnu mere. Et foreløbigt skøn viser, at antallet af etårs-fattige børn ville omkring 63.000 børn, hvis kontanthjælpsloftet havde været gældende i hele 2016. Man kan altså forvente en voldsom stigning i børnefattigdommen de kommende år.
- Den samlede gruppe af etårs-fattige (både børn og voksne) er også steget og nærmer sig nu 200.000 personer, der i mindst et år ligger under fattigdomsgrænsen.

Kontakt

Analysechef

Jonas Schytz Juul

Tlf. 33 55 77 22

Mobil 30 29 11 07

jsj@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

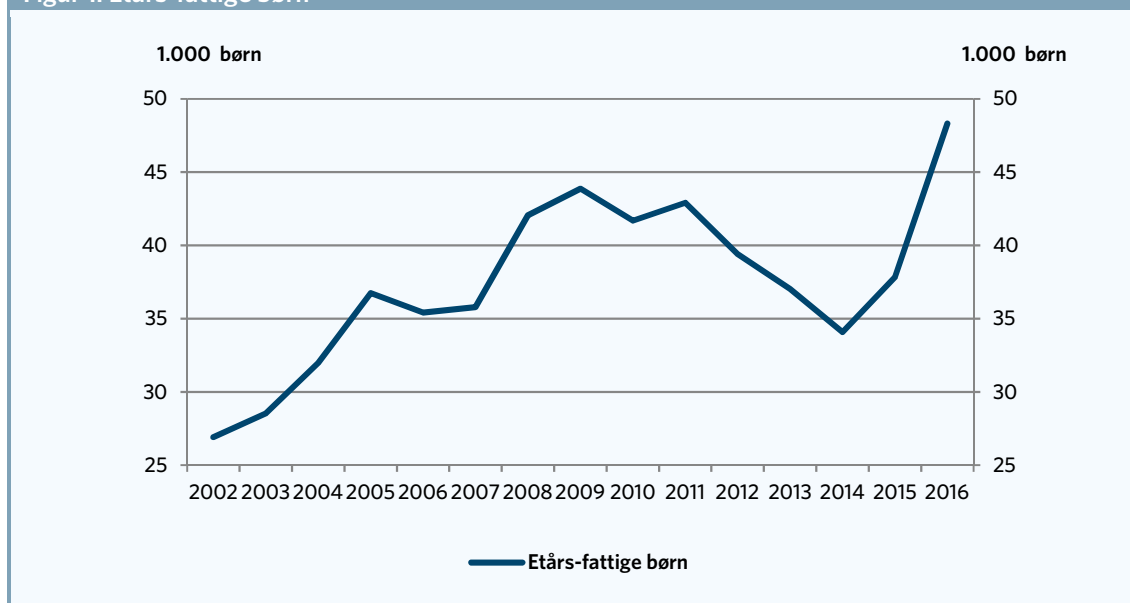
Kontanthjælpsloftet har øget børnefattigdommen

Antallet af børn, der bor i en familie, hvis indkomst ligger under fattigdomsgrænsen, steg voldsomt i 2016. I 2016 var der 48.300 etårs-fattige børn. Det er en stigning på 10.500 børn på bare et år, og det svarer til en relativ fremgang på knap 28 pct. Antallet af etårs-fattige børn er nu på et højere niveau end i 2009 omkring finanskrisen.

Den store stigning i antallet af børn, som er under fattigdomsgrænsen, skyldes bl.a. kontanthjælpsloftet. De nyeste tal for fattigdom er fra 2016, hvor kontanthjælpsloftet var indført i 3 måneder. Men selvom det "kun" har været indført i 3 måneder i året har det alligevel bidraget til den kraftige stigning i antallet af børn under fattigdomsgrænsen. Udviklingen i etårs-fattige børn er vist i figur 1.

Som det ses af figuren, faldt antallet af etårs-fattige børn ellers fra 2011. Det hænger sammen med, at man afskaffede bl.a. kontanthjælpsloftet, som op igennem 00'erne havde bidraget til den store stigning i børnefattigdommen. Kontanthjælpsloftet blev som sagt genindført i slutningen af 2016, og denne gang i en endnu hårdere version, der særligt rammer enlige forsørgere på kontanthjælp.

Figur 1. Etårs-fattige børn

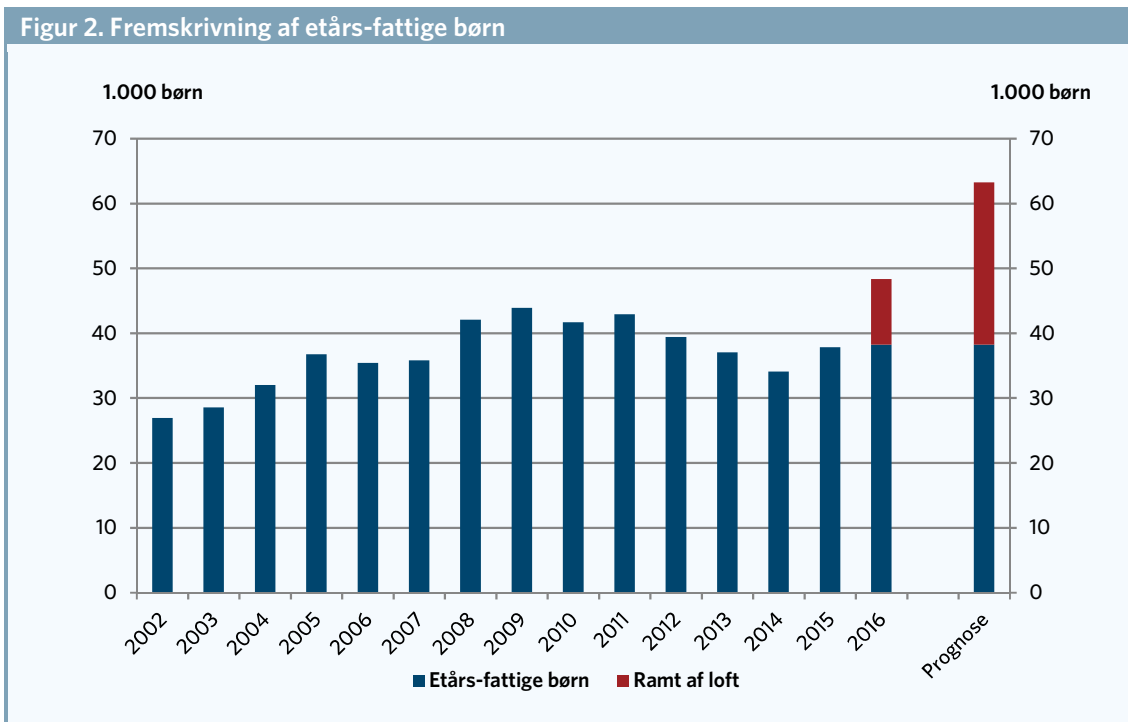
Anm: Se definition fattigdomsgrænse i boks 1.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Ud af de 48.300 etårs-fattige børn, bor de 10.100 børn i familier, der er ramt af kontanthjælpsloftet i 2016. Kontanthjælpsloftet ramte imidlertid mindre voldsomt i 2016, end det vil gøre i 2017 og fremover, da loftet kun var gældende i de sidste 3 måneder af 2016.

Et foreløbigt skøn over, hvor mange børn der vil komme under fattigdomsgrænsen, hvis kontanthjælpsloftet havde været indført i hele 2016, viser, at yderligere 15.000 børn ville komme under fattigdomsgrænsen. Dermed ville antallet af fattige børn være omkring 63.000 børn, hvis kontanthjælpsloftet havde været gældende i hele 2016. Det er en stigning på 25.000 børn siden 2015, hvor der ikke var et kontanthjælpsloft. Det svarer til 67 pct. flere børn under fattigdomsgrænsen end i 2015.

Hvis kontanthjælpsloftet forbliver som det er over de kommende år, kan vi altså forvente en voldsom stigning i børnefattigdommen på niveau med fremskrivningen som vist i figur 2. Her ses dels de seneste års udvikling i etårsfattige børn, dels fremskrivningen af antallet af etårs-fattige børn, hvis kontanthjælpsloftet havde været indført i hele 2016.

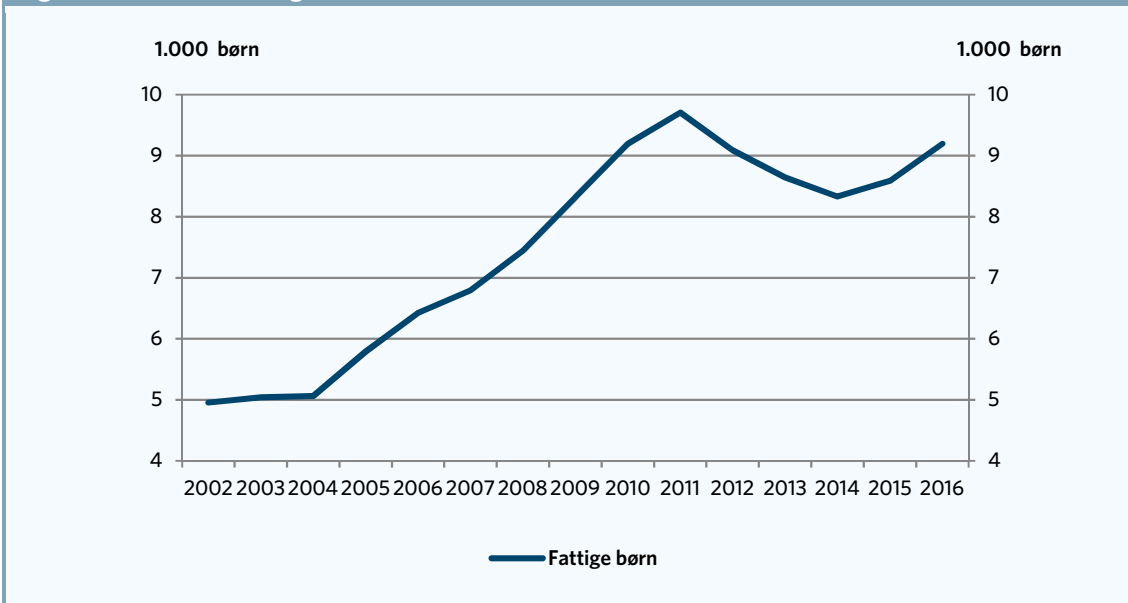
Anm: Se definition fattigdomsgrænse i boks 1. Figuren viser en fremskrivning af antallet af etårs-fattige børn, hvis kontanthjælpsloftet havde været indført i hele 2016 og ikke kun i de sidste tre måneder.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Frem til 2015 var der en officiel definition af 'økonomisk fattige' i Danmark. Økonomisk fattige er personer, som gennem tre år har en indkomst, der er mindre end halvdelen af medianindkomsten, ikke er studerende og ikke har en formue på over 100.000 kr. Se den præcise fattigdomsgrænse i kroner og ører i boks 1.

I figur 1 og 2 er det vist antallet af børn, som er under denne grænse i mindst et år - 'etårs-fattige'. I figur 3 er vist udviklingen i antallet af økonomisk fattige børn, dvs. børn som i mindst tre år i træk har ligget under fattigdomsgrænsen. Som det ses af figuren, steg antallet af økonomisk fattige børn i 2016. Stigningen er dog ikke nær så voldsom som stigningen i etårs-fattige. Det skyldes, at loftet kun har været gældende i tre måneder af 2016, og derfor endnu ikke har fuld effekt på antallet af økonomisk fattige, der opgøres over 3 år. Regeringen har tidligere beregnet, at de forventer knap en fordobling af børnefattigdommen, når kontanthjælpsloftet mv. har fået fuld effekt.

Af figur 3 ses det, at antallet af økonomisk fattige børn nu er på 9.200 børn.

Figur 3. Økonomisk fattige børn

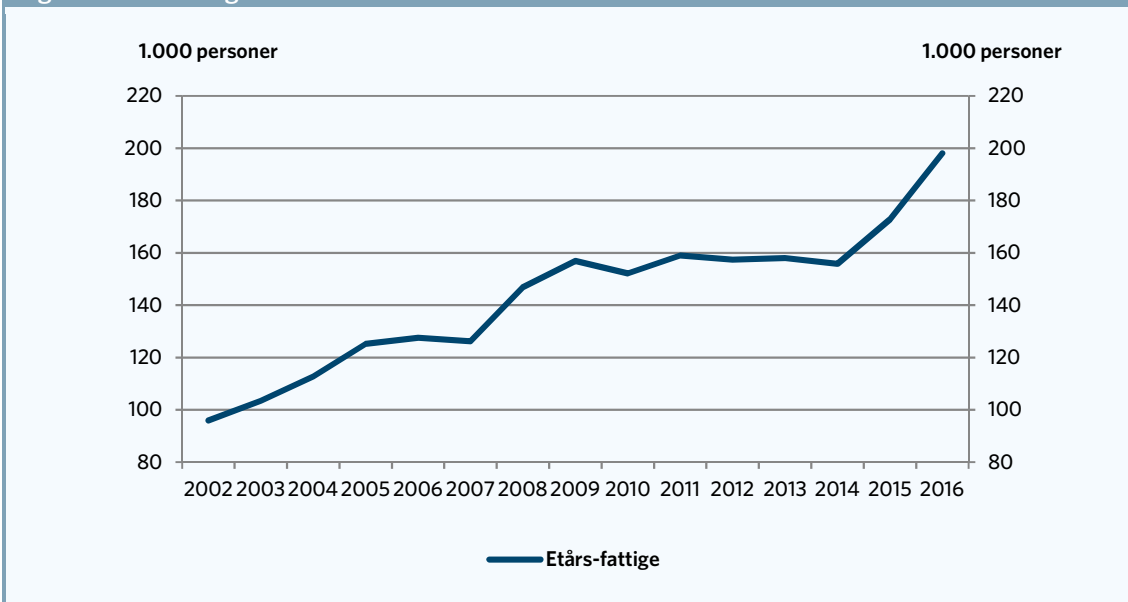

Anm: Se definition fattigdomsgrænse i boks 1.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

40.000 flere personer er kommet under fattigdomsgrænsen

I figur 4 er vist udviklingen i antallet af etårs-fattige. Det ses af figuren, at antallet af etårs-fattige steg til knap 200.000 personer i 2016. Det er en stigning på 25.000 personer svarende til en stigning på knap 15 pct. Af figuren ses det også, at antallet af etårs-fattige allerede begyndte at stige i 2015. Mens stigningen i 2015 primært kan forklares med flere unge, der faldt under fattigdomsgrænsen, så er den primære forklaring på stigningen i 2016, at antallet af fattige børn stiger samt antallet af fattige i aldersgruppen 30-49 år. Antallet af etårs-fattige unge er steget fortsat i 2016.

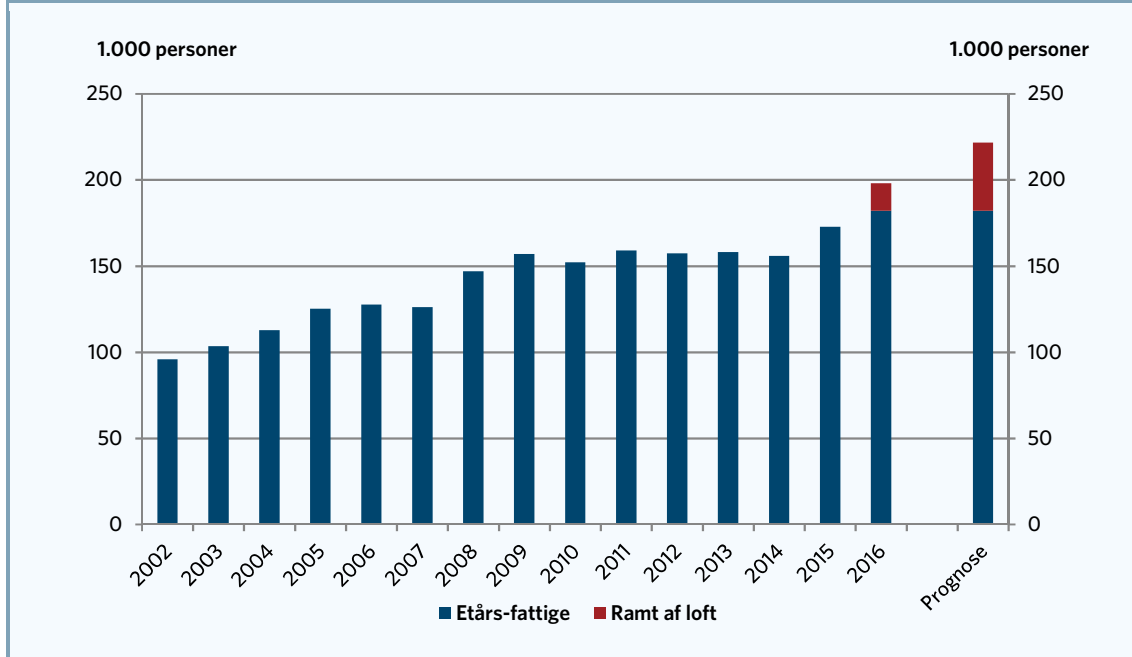
Figur 4. Etårs-fattige

Anm: Se definition fattigdomsgrænse i boks 1.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Blandt de etårs-fattige er der 16.000 personer, der bor i en familie, som er ramt af kontanthjælpsloftet. Da kontanthjælpsloftet 'kun' har været gældende i 3 måneder i 2016, har det ikke haft fuld effekt på antallet af fattige endnu. Et foreløbigt skøn, over hvor mange etårs-fattige der ville være, hvis loftet havde været indført i hele 2016, er godt 220.000 etårs-fattige. Det er en stigning på næsten 50.000 siden 2015, eller hvad der svarer til en stigning på godt ¼.

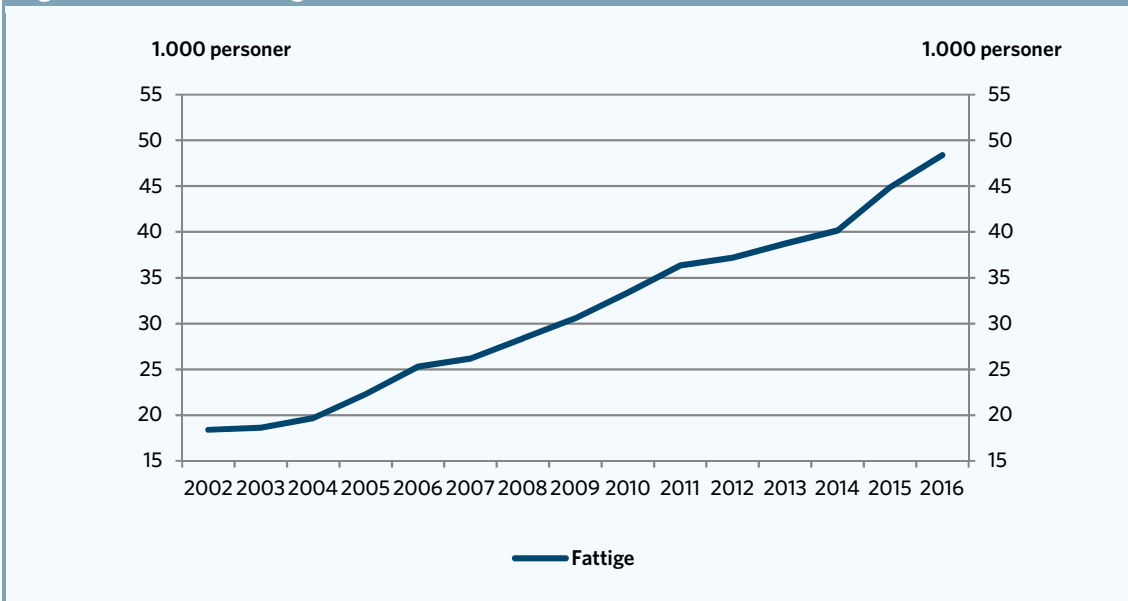
Figur 5. Fremskrivning af etårs-fattige

Anm: Se definition fattigdomsgrænse i boks 1.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Også antallet af økonomisk fattige, dvs. personer som er under fattigdomsgrænsen i mindst 3 år i træk, er steget i 2016. Samlet er der nu over 48.000 personer som falder under den tidligere officielle fattigdomsgrænse. Udviklingen i antallet af økonomisk fattige er vist i figur 6. Det forventes at antallet af økonomisk fattige vil stige endnu mere fremover, efterhånden som kontanthjælpsloftet mv. slår fuldt i gennem.

Figur 6. Økonomisk fattige

Anm: Se definition fattigdomsgrænse i boks 1.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Boks 1. Fattigdomsgrænsen

Fattigdomsgrænsen blev vedtaget i 2013 på baggrund af ekspertudvalgets anbefalinger og efter inspiration fra bl.a. OECD og EU. Ifølge fattigdomsgrænsen er man fattig, hvis man gennem tre år i træk har en indkomst, som er under halvdelen af medianindkomsten (se nedenfor), ikke har formue på over 100.000 kr. og ikke er studerende. Personer under fattigdomsgrænsen er her betegnet som "økonomisk fattige".

Personer, som falder under fattigdomsgrænsen i et enkelt år, betegner vi som "étårs-fattige". Forskellen på de to begreber er altså, at økonomisk fattigdom opgøres over et 3-årigt sigte, mens étårs-fattige optælles for året.

Fattigdomsgrænsen er formelt blevet afskaffet af Venstre-regeringen, men selv om man har afskaffet måleinstrumentet og dermed ikke længere er forpligtet til at opgøre fattigdom, eksisterer problemet stadigvæk. I AE fortsætter vi med at sætte tal på antallet af fattige i Danmark.

Medianindkomsten

Medianindkomsten er den midterste indkomst i indkomstfordelingen. Det vil sige, at der er nøjagtig 50 procent, der har en indkomst, der er højere end medianindkomsten og nøjagtig 50 procent, der har en indkomst, der er lavere end medianindkomsten. Der benyttes den husstandsækvivalerede disponible indkomst, det vil sige indkomsten efter skat korrigeret for stordriftsfordele i familier med flere familiemedlemmer.

Fattigdomsgrænsen i kroner og øre

Hvornår en familie konkret vil ryge ned under fattigdomsgrænsen, afhænger af familietypen. For en enlig person er fattigdomsgrænsen på 110.100 kr. efter skat om året eller 9.200 kr. om måneden. Det er opgjort efter skat og skal dække alle udgifter til fx bolig, mad, forsikringer, tøj, medicin, transport, reparationer, fritid osv. Af tabellen herunder fremgår fattigdomsgrænserne for forskellige familier.

Fattigdomsgrænsen for forskellige familietyper, 2017-prisniveau

Personer i familien	Grænse pr. familie pr år	Grænse pr. person pr. år	Grænse pr. person pr. måned
1 person	110.100	110.100	9.200
2 personer	166.900	83.500	7.000
3 personer	212.800	70.900	5.900
4 personer	252.900	63.200	5.300
5 personer	289.200	57.800	4.800
6 personer	322.600	53.800	4.500

Anm: Opgjort på Danmarks Statistiks disponible indkomst som er tilnærmet Økonomi- og Indenrigsministeriets opgørelse

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.